Stenogrammid

XIII Riigikogu, V Istungjärk, infotund

Kolmapäev, 11.01.2017, 13:00

Toimetatud

13:00 Infotund
1. 13:01 Setu valla sunniviisiline moodustamine
2. 13:10 Koolivõrk
3. 13:18 Välispoliitika ühtsus
4. 13:26 Õigusabi
5. 13:33 Välispoliitika
6. 13:39 Lasteaiaõpetajate palk
7. 13:48 Vabariigi Presidendi otsevalimine
8. 13:57 Valitsusliidu eelarvepoliitika

13:00 Infotund

13:00 Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu, tere päevast! Infotund. Kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

Hetkel registreerus kohalolijaks 43 Riigikogu liiget. Valitsusliikmetest on infotunnis peaminister Jüri Ratas, haridus- ja teadusminister Mailis Reps ja justiitsminister Urmas Reinsalu. Tulenevalt soovide arvust annan täna võimaluse esitada iga teema arutelul ühe lisaküsimuse.

---

1. 13:01 Setu valla sunniviisiline moodustamine

13:01 Esimees Eiki Nestor

Esimene küsija on Martin Helme ja küsimus on peaminister Jüri Ratasele. Palun, Martin Helme!

13:01 Martin Helme

Aitäh, härra spiiker! Lugupeetud peaminister! Ma meenutan siin hea sõnaga, kuidas me Keskerakonnaga ja Konservatiivse Rahvaerakonnaga võitlesime vägivaldse haldusreformi põhimõtete vastu, kui me veel koos opositsioonis olime. Üks põhjus, miks me olime haldusreformi vastu, oli oht, et reformi läbiviimisel ei arvestata kohalike elanike huvide ja soovidega. Nüüd on tekkinud mitmeid kohti, kus on probleeme. Üks neist on n-ö Setu vallaga seotud sundliitmise võimalus. Iva on selles, et üks osa omavalitsusi soovib Setu valla loomist ja teine osa omavalitsusi seda kindlasti ei soovi. Meremäe valla elanikud kindlasti ei soovi Setu vallaga liituda, aga Setu vallas ei tule ilma Meremäe vallata vajalik elanike arv kokku. Nüüd on siis valitsus võtnud põhimõtteliselt kursi sundliitmisele. Kas teie näete ka muid variante kui sundliitmine?

13:02 Peaminister Jüri Ratas

Austatud Riigikogu esimees! Austatud Riigikogu liikmed! Hea küsija, austatud Martin Helme, kõigepealt aitäh! Ma olen teiega täiesti nõus, loomulikult me võitlesime koos haldusreformi endise seisu vastu. Minu meelest oli nii teie kui ka meie fraktsiooni võitlusest kasu, tõsiselt kasu. Nagu te näete, on valitsus muutunud. Muutunud on, ma ütleksin, ka selle reformi sisu. Sest peamine asi, mille pärast me võitlesime – te ütlesite ise väga õigesti –, olid elanike soovid. Mis need elanike soovid olid? Minu meelest

soovisid nad suuresti seda, et ülesanded täpsustuksid, et omavalitsused saaksid rohkem vastutust ja me suudaksime rahastusküsimuse ära lahendada. Ma arvan, et te ei vaidle vastu – ma loodan seda vähemalt –, et näiteks rahastusküsimuses on olnud ebaõiglus tegelikult kaheksa aastat, 2009. aasta algusest. Nüüd on ju kokku lepitud uus rahastusmudel, mis näeb ette, et üksikisiku tulumaksu lõige kaotatakse. Omavalitsustele tuleb juurde rohkem ülesandeid ja kohustusi, aga ka rahastust, ma pean silmas näiteks ühistranspordi temaatikat. Me oleme, ma arvan, koos teiega siin palju saavutanud. Küsimuse teine pool oli võimaliku Setu või Setomaa valla kohta. Kas valida sundliitmine või mittesundliitmine? Ma olen ise seal kohapeal käinud ja nende inimestega viimastel nädalatel ka oma töö juures kohtunud ning oma tunnetuse põhjal julgen öelda, et on võimalik leida parim lahendus just sellele Eestimaa osale.

13:04 Esimees Eiki Nestor
Martin Helme, täpsustav küsimus, palun!

13:04 Martin Helme
Aitäh! Mina olen ka seal kohapeal käinud ja inimestega vestelnud, mistõttu ma praegu siin need teemad tõstatangi. Meremäe valla elanikest umbes 70% – nii nad ise hindavad, küsitlust ei taheta teha, öeldakse, et see on raha raiskamine, sest kõik teavad, mis vastus on – tahaksid liituda Võru suunal. Siis on variant, et Värska vald ja mõned teised vallad sealt ülevaltpoolt liituvad Räpinaga, Meremäe liitub Võruga ja Setu valda ei tule. Alternatiiv on, et seal kagunurgas viis valda liituvad omavahel, sel juhul ei ole see enam n-ö puhas Setu vald. Need on need variandid, aga nendega ei tegelda, vaid nii maavalitsusest kui ka valitsusest on tulnud ikkagi selge signaal sundliitmise kohta. Kui tõsiselt te neid variante valitsuses siiski kaalute?

13:05 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh! Mul oleks võimalik vastata väga lühidalt ja öelda, et me kaalume väga tõsiselt. Aga loomulikult vastan ma pikemalt. Ma ise olen mõelnud, et Setu valla tekkimisel on viis osapoolt: Mikitamäe, Värska, Meremäe, Misso ja viiendaks loeksin ma Misso mõningaid külasid ehk Luhamaa nulka. Olles nende kõigi esindajatega kohtunud, tundub mulle, et üldine arvamus on – loomulikult ei ole see sada protsenti nii, aga see on nendest viiest nelja osapoole arvamus, sh on seda väljendanud Misso volikogu esindajad –, et kui Setu vald tekiks, siis nad toetaksid tõesti, et osa küladest selle valla koosseisu liiguks. Tõsi on see, et Meremäel, niipalju kui mina tean, volikogu tasandil Setu valla loomist ei toetata. Te ütlesite väga õigesti, et nemad liituksid siis Võru suunal. Hetkeseisuga me teame, et Meremäe ei osale mingitel läbirääkimistel ning Värska ja Mikitamäe samuti lõpetasid kõnelused Räpinaga. Nii et seda küsimust tuleb valitsusel väga tõsiselt kaaluda. Ma üldse ei välista, et ühel hetkel tuleb paluda seadusandliku võimu abi, sest seadus on pannud ette teatud piirid ja need piirid on hetkel võib-olla nii tugevad, et kui teoreetiliselt seda Setu valda soovitaksegi teha, siis juriidiliselt on see väga keerukas, kui mitte võimatu.

13:07 Esimees Eiki Nestor
Arto Aas, täpsustav küsimus, palun!

13:07 Arto Aas
Aitäh! Ma arvan, et teil oleks korrektsem öelda, et teie senine kriitika haldusreformi seaduse kohta oli silmakirjalik ja sisutu, sest te ei ole selles seaduses ühtegi silpi muutnud ja aktsepteerite täielikult seda, mis eelmises valitsuses sai ette valmistatud ja ka Riigikohtus heaks kiidetud. Samamoodi oli juba eelmise valitsuse ajal ette valmistatud ülesannete jaotus ja uus rahastamismudel, millega tegelemist asus teie paremal käel istuv Urmas Reinsalu venitama, sest teil olid uue valitsuse moodustamiseks kokkulepped juba sõlmitud. Aga mina oleksin hoopis oodanud, et valitsus oleks olnud aasta lõpus oma sõnumites konkreetsem, siis oleks olnud vabatahtlikult ühinejaid rohkem. Omavalitsusjuhtidele anti ebaselgeid ja vastandlikke lubadusi ning ühinemised jäeti katki. Nüüd te hakkate neid siis valitsusega ise lahendama. Aga mina küsin lõpetuseks, kas sihiks on 5000 elanikuga omavalitsused või 11 000 elanikuga omavalitsused.

13:08 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, hea küsija, austatud Arto Aas! Kõigepealt alustan tänuavaldusega teile. Te tegite oma eelmisel ametikohal väga tõsist ja tugevat tööd. Selles, et haldusreformiga on jõutud nii kaugele, kui on jõutud, on teie osa märkimisväärne. Selle kriitika kohta, mida te teete minu ja minu erakonna pihta, võin öelda, et küllap ma ei eksi, kui ütlen, et üle-eelmise valitsusjuhi arvates, kes sellel auväärsel toolil siin Riigikogu saalis ka oma vastuseid andis, ei olnud julgelt viiel, kuuel või seitsmel aastal haldusreform üldse probleem, see ei olnud probleem ka tema juhitud erakonna arvates. Tõsi, see arvamus on muutunud. Te ütlete, et me midagi selles seaduses ei muutnud. No eks tulebki vaadata tervikpilti. Ega haldusreformi puhul ei tule vaadata ainult ühte seadust, mis kohalikele omavalitsustele õigused, pädevused, kohustused ja rahastuse annab. Uus valitsuskoalitsioon muutis väga tugevasti tervikpilti. Ma veel kord meenutan seda ebaõiglust, mis tõesti 2009. aastast üksikisiku tulumaksu protsendi langetusena oli kehtinud, seda ei olnud muudetud. Nüüd aga tuleb rahastust juurde, lisaks antakse 30 miljonit eurot. Samuti võib mainida koolilõunat: omavalitsustele on pandud kohustus ja on antud ka rohkem raha. See, et see summa tõuseb 0,78 eurosendilt 1 eurole, ma arvan, on hästi oluline. Riigikohtu otsust, loomulikult, me muutma ei hakka, me aktsepteerime täielikult Eesti kohtusüsteemi.

13:10 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

2. 13:10 Koolivõrk

13:10 Esimees Eiki Nestor
Järgmine küsimus on haridus- ja teadusminister Mailis Repsile. Jürgen Ligi, palun!

13:10 Jürgen Ligi
Aitäh! Austatud minister! Siiani on hariduse struktuuripoliitika olnud sellesuunaline, et koolivõrku optimeeritakse ning rõhk pannakse hariduse kvaliteedile ja õpetajate palgale. Sedasama on soovitanud nii strateegiadokumendid kui ka rahvusvahelised eksperdid OECD-st. Eestis on OECD riikide seas näiteks kõige väiksemad klassid. Kas te hoiate seda liini või on midagi selles vallas muutumas?

13:11 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps
Aitäh, Riigikogu juhataja! Lugupeetud Riigikogu liikmed! Pean ütlema, et päris põnev oli saada nüüd, kui need rollid on vahetunud, esimest küsimust. Ma mäletan, et oli üks minister Ligi, kes alati ütles, et kui infotunni küsimused oleksid enne täpsemalt teada, küll siis oleks hea tulla vastama. Mina pidin nüüd aga nuputama, mille kohta Jürgen Ligi tahab küsida. Kuid küsimus on igati vahva, sest tõepoolest, meil on olnud väga pikk vaidlus selle üle, kas õpetajate palga tõusuks peaksid vahendid tulema koolivõrgu arvelt või peaksid Riigikogu ja Vabariigi Valitsus leidma sellele tõusule rahalise katte. Ma pean olema siinkohal aus: tõesti, 2017. aasta muudatused, mida Riigikogu siin hääletas koos eelarvemuudatustega, tähendavad, et 2017. aasta alammäära tõusul 1000 eurole ja 1. septembrist 1050 eurole on rahaline kate täiesti olemas. Küsimus ei ole selles, et keegi peaks panema koole kinni või, nii nagu öeldakse, optimeerima kooli sees ja iga teise õpetaja lahti laskma, selleks et igal kolmandal õpetajal palk tõuseks. Kui te aga küsite, mis on tulevik, siis on selge, et põhikoolides on keskmine laste arv praegu väga väike, sellised muutused hariduses toimuvad. Aga me ei survesta siin õpetajate palkade kaudu, vaid kohalik omavalitsus ja kogukond teevad otsuse peale seda, kui suured liitumised on toimunud.

13:13 Esimees Eiki Nestor
Jürgen Ligi, palun täpsustav küsimus!

13:13 Jürgen Ligi
Aitäh! Austatud minister! Te ütlesite, et olete siinkohal aus, aga kui vastamiseks läks, siis viisite jutu väga kaugele otsesest küsimusest. Ressursid on ju alati piiratud ja optimeerimisele tegelikult alternatiivi ei ole. Küsimus on lihtsalt selles, mille arvel optimeerida. Ma siiski küsin, kas te olete koolivõrgu optimeerimise poolt. Me oleme selle jaoks saanud Euroopa fondidest raha ja meil on teatud eesmärgid, kui palju on vaja vähendada pinda. See ei ole välja mõeldud kellegi kiusamiseks, vaid selleks, et piiratud

ressursse arvestades saavutada optimaalne klasside suurus ja õpetajate koormus ning parim õpikeskkond. Teie annate vastupidiseid signaale ega taha sel teemal täpselt vastata. Proovige veel kord. Kas te …

13:14 Esimees Eiki Nestor
Aitäh! Küsimuse aeg sai läbi.

13:14 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps
Aitäh! Tõepoolest, õpetajate palga tõus ei tule seekord sellel teel, et kohalik omavalitsus peaks koole sulgema, see ei tule ka erakoolide arvel, vaid see tuleb tänu koalitsioonileppele, kus on kokku lepitud, et 2017., 2018. ja 2019. aasta jooksul lisandub haridustoetusesse õpetajate palga tõusuks 71 miljonit. Me väga loodame, et sellele 71 miljonile lisandub ka laste arvu suurenemine, sest on hea meel tõdeda, et nende kolme aasta jooksul suureneb ka veel õpilaste arv ja see on tõesti väga hea uudis. Õpetajate palka ja koolide optimeerimist ei ole mina põhimõtteliselt nõus siduma, sest on ebaõiglane, kui kohalikule kogukonnale öeldakse, et neil on võimalik heale õpetajale oma koolis maksta vähemalt alammäära tasemel palka ainult siis, kui nad oma koolivõrku optimeerivad. Küll aga, ma rõhutan, see meede, millest te rääkisite, on 106 miljonit eurot. Seda ei ole keegi muutnud. Meil on hea meel tõdeda, et nüüd kohe peaks Vabariigi Valitsus saama Haridus- ja Teadusministeeriumist Innove punktide alusel teada need koolid, kes on oluliselt oma pinda vähendanud. Siin on ligi 60 miljonit eurot ja teises meetmes me seda tegevust jätkame, need tegevused ei ole peatunud. Teiseks, mis puudutab suuremat muutust, siis riigigümnaasiume on rajatud 12, kümnes kohalikus kogukonnas on need otsused tehtud, maakonnakeskused on kaetud. Nii et sellised suured muudatused, mida eurorahaga toetatakse, tõepoolest käivad. Kolmandaks, suurest haldusreformist rääkides tuletan meelde, et väga suures osas on liitunud omavalitsused kokku leppinud, et koolivõrku kohe peale liitumist ei muudeta. Nii et mingid asjad kindlasti kohe ei muutu.

13:16 Esimees Eiki Nestor
Heidy Purga, palun!

13:16 Heidy Purga
Tänan, hea juhataja! Lugupeetud minister! Mul on küsimus koolivõrgu arendamise kohta Tallinnas. On teada, et Tallinnas on surve eriti kesklinna piirkonnas asuvatele koolidele üsna suur. Millistesse Tallinna piirkondadesse on plaanitud riigigümnaasium rajada?

13:16 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps
Aitäh, hea küsija! Tõepoolest, see on olnud haridusministeeriumi ja Tallinna suhetes kõige keerulisem küsimus, mis puudutab üldist haridusvõrku. Tallinn on viimase kümne aasta jooksul mõnel korral väga positiivselt suhtunud riigigümnaasiumidesse ja siis on kokku lepitud, et neid tuleb Tallinnasse kaks-kolm. Siis on olnud periood, kui need kontaktid olid nullilähedased, sest haridusminister ei olnud valmis Tallinna esindajatega kohtuma. Vahepeal on jõuliselt jätkunud tegevus Harjumaal. Ma ütlen teile oma seisukoha – see ei ole koos Tallinnaga allkirjastatud –, et me võiksime minna tagasi sinna, kust me umbes kümme aastat tagasi alustasime, st neid gümnaasiume peaks olema vähemalt kolm. Siis oleks võimalik Tallinnas rääkida ka teatud kaetusest. Loomulikult ei hõlmaks see kõiki gümnasiste, sest Tallinnas on gümnasistide arv tunduvalt suurem, aga see kindlasti leevendaks survet teatud koolidele kesklinnas, sest siis oleks võimalik põhikoolilapsed jaotada olemasolevatele pindadele rohkem laiali. Nii et meil ei ole ühiste kavatsuste protokolli, nagu on paljude maakonnakeskustega. Mul on plaanis kuu lõpus sõlmida see ka Lääne-Virumaal Rakveres, siis jäävad järele ainult Tallinn ja Kuressaare, aga kõigis ülejäänud maakondades on kokkulepe olemas. Tallinnas, ma loodan, selgub see küsimus kuu või poolteise jooksul.

13:18 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

3. 13:18 Välispoliitika ühtsus

13:18 Esimees Eiki Nestor
Järgmine küsimus on peaminister Jüri Ratasele. Andres Herkel, palun!

13:18 Andres Herkel
Aitäh, härra esimees! Austatud peaminister! Küsimus puudutab Yana Toomi kohtumisi Assadiga Süürias. Kui see viimane kord juhtus, siis te ütlesite väga napisõnaliselt, et te ei ole visiidi üksikasjadega kursis. Yana Toom on neist üksikasjadest nüüd päris palju rääkinud. Samuti on tulnud välja, et Valentina Matvijenko rääkis juba 20. detsembril säärasest visiidist Süüriasse koos Euroopa Parlamendi liikmetega. Kui vaadata seal filmitud kaadreid, siis on selgelt näha, et Yana Toom ei ole seal mitte iseseisev osaline Kossatšovi kõrval, vaid Vene delegatsiooni liige. Kas te nende üksikasjade valguses annate nüüd sellele sündmusele selge poliitilise hinnangu?

13:19 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh, austatud küsija! Kõigepealt, üldine hinnang on see, et kõik, mis Süürias toimub, on humanitaarkatastroof. Eesti on siin selgelt ühisel seisukohal meie partneritega Euroopa Liidus ja ka NATO-s. Me oleme väljendanud oma seisukohta, et Eesti annab oma panuse Euroopa Liidu liikmesriigina, selleks et see humanitaarkatastroof lõppeks. Igasugune humanitaarabi ja võimalus tagada diplomaatiliste suhtluskanalite kaudu rahu, on kindlasti Euroopa Liidu ja Eesti huvides.
Nüüd Yana Toomist. Yana Toom kindlasti ei kujunda Eesti välispoliitikat. Yana Toom valiti Euroopa Parlamenti viimastel Euroopa Parlamendi valimistel. Kui te küsite, kas mina isiklikult oleksin sinna läinud, siis vastan ei, ma ei oleks mitte mingil juhul selle delegatsiooniga sinna läinud. See ongi vastus. Minu teada käis ta seal kui Euroopa Parlamendi liige, sinna parlamenti on ta saanud rahva mandaadi. Mis asju ta seal täpselt tegi ja arutas, selle kohta ei ole minul rohkem infot, kui on ajakirjanduses avaldatud.

13:21 Esimees Eiki Nestor
Andres Herkel, täpsustav küsimus, palun!

13:21 Andres Herkel
Aitäh, härra esimees! Austatud peaminister! See veel puuduks, kui teil peaministrina see mõtegi tuleks, et sinna minna. Ma tahan siiski saada hinnangut ja mõnevõrra selgemalt. Ma toon ajaloost ühe paralleeli. Prantsusmaa endine minister Thierry Mariani käis – selles delegatsioonis oli parlamendiliikmeid veel – värskelt annekteeritud Krimmis, mis tekitas rahvusvahelise skandaali. See, et Yana Toomi ümber sellist skandaali ei ole tekkinud, on ilmselt tingitud ainuüksi sellest, et ta ei ole olnud nii suure riigi minister nagu Prantsusmaa. See on nende sündmuste ainus erinevus, mida mina näen, arvestades kogu seda kuritegelikkust, mida Assadi režiim siiski korda on saatnud, ja selle lubamatust, minu arvates, et demokraatliku riigi esindaja temaga ühele pildile on läinud. Aga kas teie näete siin mingisuguseid olulisi erinevusi? Mina Thierry Mariani ja Yana Toomi käitumises neid ei näe.

13:22 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh! Ma tulen korraks selle Süüria teema juurde võib-olla detailsemalt tagasi. Oma ametit pidades on Eesti Vabariigi peaministri üks kohustusi osaleda Euroopa Ülemkogul, kus detsembri keskpaigas ka mina olin. Seal me mõistsime ühiselt kogu tegevuse, mis Süürias toimub, kogu sealse humanitaarkatastroofi väga selgelt hukka. Seal oli esineja ka Aleppost, linna kohalikust omavalitsusest. Ta kirjeldas seda väga koletut pilti. Euroopa juhid tegid sellelsamal päeval ühisavalduse, mõistmaks hukka Venemaa ja Iraani tegevuse kogu Süürias, loomulikult ka Aleppos.
Kui te küsite, kas see käitumine erineb või mitte, siis ma saan aru, et te tahate saada poliitilist hinnangut minu kui erakonna esimehe, minu kui peaministri käest. Ütlen teile otse: teen kõik selleks, et lõppeks see tegevus, mis Venemaa ja Iraani eestvedamisel Süürias toimub. Selleks annab Eesti oma panuse koos liitlastega Euroopa Liidus ja nii on. Punkt.

13:23 Esimees Eiki Nestor

Taavi Rõivas, täpsustav küsimus, palun!

13:23 Taavi Rõivas
Aitäh, austatud juhataja! Austatud peaminister! Selge on see, et nüüd, kui Yana Toom ei ole mitte lihtsalt Euroopa Parlamendi liige, vaid ikkagi Eesti peaministri erakonna mõjukas poliitik, on tema käikudel ja tegemistel hoopis teine kaal. Nüüd, kui teie olete peaminister ja mitte enam Riigikogu liige, siis eeldab ja ootab avalikkus teilt üldiste ja üldsõnaliste hinnangute asemel väga konkreetseid ja arusaadavaid väärtuspõhiseid seisukohti ka olulistes välispoliitilistes küsimustes. Ma teen selle teile hästi lihtsaks, küsides kaks konkreetset *kas*-küsimust. Mõlemale küsimusele võib vastata jah või ei. Esiteks, kas te erakonnajuhi ja peaministrina mõistate hukka Yana Toomi sõbralikud suhted Süüria diktaatoriga? Teiseks, kas te Eesti Vabariigi peaministrina mõistate hukka selle, mida teevad Assad ja Venemaa, tappes süütuid tsiviilelanikke?

13:24 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh! Kõigepealt, selle mõjuka poliitiku kohta. Minu teada on Yana Toom ise öelnud, et ta ei kujunda Eesti välispoliitikat, seda teevad teised instantsid. Tal on selles täielikult õigus. Teiseks, ta ei kujunda ka Eesti Keskerakonna välispoliitilisi suundi. Minu meelest ei ole üldse oluline, kas erakonna liige või erakonna esimees on Riigikogu liige või valitsuse liige. Mõlemal juhul peab ta väga selgelt vastuseid andma ja olema konkreetne. Ma saan aru, et te panite mind nende oma kahe *kas*-küsimusega heas mõttes kahvlisse või lootsite panna. Aga punkt 1, ma arvan, et sõbralikud suhted diktaatori ja tänase Süüria liidriga kellelegi au ei tee ja ma ei pea neid õigeks. Punkt 2, kas ma mõistan hukka, nagu te ütlesite, Assadi ja Venemaa tegevuse Süürias? Ma lisaksin siia ka Iraani. Nii on Euroopa Liidus kokku lepitud, et see ühisavaldus, mis puudutab tegevust Süürias, käib ka Iraani kohta. Loomulikult mõistan ma hukka ja mitte lihtsalt hukka, vaid mõistan väga rängalt hukka.

13:26 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

4. 13:26 Õigusabi

13:26 Esimees Eiki Nestor
Järgmine küsimus on justiitsminister Urmas Reinsalule. Jaak Madison, palun!

13:26 Jaak Madison
Aitäh, austatud Riigikogu esimees! Hea justiitsminister! Aastaid esitasid Keskerakonna liikmed opositsioonis olles eelnõusid, et lubataks õigusabitaotlust esitada ka muus keeles peale riigikeele ehk eesti keele, peaasjalikult pidasid nad silmas vene keelt. Aastaid oli üks rahvuslik erakond nimega Isamaa ja Res Publica Liit selle vastu olnud ja ka selle vastu hääletanud. Kuid nüüd, kui Isamaa ja Res Publica Liit on ühte heitnud Keskerakonnaga, on äkitselt muutunud ka IRL-i positsioon ja nad on selle ettepaneku läbi lasknud. Siit ka küsimus: millest selline poliitilise suuna muutus üle pikkade aastate? Teiseks, millest selline juriidiline praak, et seaduses on kirjas "enamlevinud muu keel"? Kas ukraina keeles saab praegu riigi kulul õigusabitaotlust esitada?

13:27 Justiitsminister Urmas Reinsalu
Aitäh! Teie väited on tahtlikult valelikud. Seadus, mis on varem kehtinud ja kehtib ka praegu Eestis, ütleb, et meie riigikeel ja ka kohtumenetluse keel on eesti keel. Kohtumenetluses toimub kõikide dokumentide menetlemine eesti keeles. 2005. aastal kehtinud riigi õigusabi seadus nägi ette, et ükskõik millistes maailma keeltes esitatud õigusabitaotlused kohtus tõlgitakse ja jätkatakse nende menetlemist eesti keeles. 2005. aastal see seadus tühistati, kuna oli mure, et see koormab kohtumenetlust, seda ei tehtud keelepoliitilistel kaalutlustel. Olukord on nüüd selline, et kriminaalmenetluses võetakse – seda nii praegu kehtiva kui ka enne kehtinud redaktsiooni järgi – kõik paberid vastu, sõltumata sellest keelest, milles need on esitatud, kui inimene taotleb õigusabi ja tal on seaduse järgi õigus seda saada. Sama tehakse halduskohtumenetluses: inimese taotlus, ükskõik millises keeles see on, tõlgitakse ära.

Tsiviilkohtupraktikas on need seisukohad erinevad. Sellel suvel juhtis õiguskantsler tähelepanu, et asjad tuleb seadusega selgelt paika panna, ja soovitas kaaluda 2005. aastal kehtinud seaduse redaktsiooni. Me juba eelmise valitsuse ajal seda arutasime ja võtsime seisukoha, et muutus on vajalik, aga see ei tohi kuidagi kahjustada seda, et kogu kohtumenetlus peab käima eesti keeles. Selleks et see oleks ratsionaalne ega hakataks sajas või kahesajas keeles neid asju esitama, mis teoreetiliselt on võimalik, valiti sõnastus, et tõlgitakse üksnes enam levinud keeli, muu hulgas ukraina keelt, mida eelnõu seletuskirjas on märgitud. Ma ei näe siin midagi ebaloomulikku. Mingite eksootiliste keelte tõlkimine ei ole ökonoomsuse seisukohalt mõistlik. See tähendab, et kui taotlus esitatakse, siis see tõlgitakse ära ja menetluses on ainult eestikeelsed dokumendid. Nii et teie väide on eksitav, sisuliselt see tõele ei vasta.

13:29 Esimees Eiki Nestor
Jaak Madison, täpsustav küsimus, palun!

13:29 Jaak Madison
Aitäh, austatud Riigikogu esimees! Hea minister, teie vastus ei ole mitte eksitav, vaid lausvaletamine. Ma ei räägi kohtumenetluse keelest, ma ei räägi riigikeele muutmisest, ma räägin õigusabitaotluse esitamisest. Kindlasti ei ole enam järel ühtegi jälge põhimõtetest, need on vist viimseni kustunud. Ma ei räägi taotluste esitamisest kõikides keeltes, vaid enam levinud keeltes. Kuid valetamine valetamiseks. 20. oktoobril 2015 te ütlesite, et koostöölepe Ühtse Venemaaga ei ole mingi pisiasi, vaid see on eestimeelsuse punane joon. Miks te olete siis oma eestimeelsuse maha müünud, kui see ei ole pisiasi?

13:30 Justiitsminister Urmas Reinsalu
Aitäh! Ma jään oma seisukoha juurde, et teie küsimuses õigusabitaotluse kohta esitatud eeldus ei vasta tõele. Te tsiteerisite mind ja see tsitaat on korrektne. Jah, need küsimused ei olegi pisiasjad. Mis puudutab riigi poliitikat, siis Vabariigi Valitsuse poliitika on ühemõtteline ja selge. Seda ei tehta mingisuguste koostöölepingute alusel, vaid see valitsus, kuhu mina kuulun, teeb koostööd Eesti rahvuslikest ja julgeolekuhuvidest lähtudes. Mis puudutab seda, mismoodi parteid oma seisukohti väljendavad, siis mul on hea meel, et Keskerakond, kuuludes nüüd valitsusse ja järgides uute juhtide kurssi, on andnud selgeid hinnanguid ka sellest lepingust distantseerumise kohta. See ei ole pisiasi, see on põhimõtteline küsimus. (Elevus saalis.)

13:30 Esimees Eiki Nestor
Külliki Kübarsepp, palun!

13:30 Külliki Kübarsepp
Aitäh, hea esimees! Hea minister! Te ütlesite eile õiguskomisjonis selgelt välja, et teie eesmärk on vähem regulatsioone, mis võiks tähendada, et peaks olema rohkem usaldust. Aga see muudatus, mis riigi õigusabi seaduses tehti, ei täida seda eesmärki. Pärast teid tuli komisjoni siseminister, kes ütles, et ka relvaseaduses tehakse analoogne muudatus, et Eestis oleks võimalik hakata enam levinud keeltes relvaeksamit andma. Kas valitsus on võtnud üldse sellise seisukoha, et tuleks kehtestada regulatsioone, et Eestis saaks enam levinud keeltes erinevaid tehinguid teha? Kas see ei sarnane selle õiguspraagiga, mida me nägime eelmises koosseisus kooseluseaduse puhul, kui igale guugeldades saadud sõnale pandi *slash* vahele? Ma pean silmas registreeritud kooselu.

13:32 Justiitsminister Urmas Reinsalu
Mis puudutab selliseid väiteid kooseluseaduse kohta, siis praktika on näidanud, et need olid eksitavad. Avalikkust eksitati ja tehti seda tahtlikult, seda tehti, vale huulil, mitte tõde huulil. Mis puudutab riigi õigusabi seadust ja seda, kas see kuidagi tekitas lisakoormust või mitte, siis ei tekitanud. Ma juhin tähelepanu, et praktika nii kriminaalmenetluses kui ka halduskohtumenetluses oli selline, et neid tõlkeid tehti. Tõsi küll, ei olnud selgelt piiritletud, mis ulatuses neid tõlkeid tehakse. Me oleme kindlaks määranud ulatuse, nende keelte arv ei saa ulatuda lõpmatusse, see nõue ei saa hõlmata kõiki keeli, mis inimkonna kasutuses on. Tsiviilkohtumenetluses oli erinev praktika, õiguskantsler juhtis sellele tähelepanu ja me andsime sellele ühese vastuse.
Mis puudutab relvaseadust, siis Vabariigi Valitsus mingeid konkreetseid otsuseid relvaeksami või

taotluse esitamise kohta langetanud ei ole. Ma arvan, et relvaseaduse järgi on meil vaja täita kahte eesmärki. Esiteks tuleb silmas pidada meie riigi julgeolekuhuve, see on väga selge ja legitiimne eesmärk. Teiseks ei tohi nende isikute huvisid, kes heausksete kodanikena relvi valdavad ja kasutavad, olgu vabatahtlikus riigikaitses või jahimeeste või kollektsionääridena, ülemäära piirata ja kahjustada. Neid kahte asja tuleb relvaseaduse menetlemisel ka edaspidi silmas pidada.

13:33 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

5. 13:33 Välispoliitika

13:33 Esimees Eiki Nestor
Järgmine küsimus on peaminister Jüri Ratasele. Eerik-Niiles Kross, palun!

13:33 Eerik-Niiles Kross
Austatud juhataja! Austatud peaminister! Ma tulen tagasi Yana Toomi visiidi juurde. Te olete saanud juba mitu korda võimaluse sellele hinnangut anda, aga seni ei ole ma seda kuulnud. Te ütlesite, et Yana Toom ei kujunda Eesti välispoliitikat. See on ühest küljest tõsi, aga välispoliitikat kujundab muu hulgas peaminister ja välispoliitika kujundamine käibki seisukohtade kaudu. Nii et ma küsin otse: kas te mõistate täna hukka Yana Toomi visiidi Süüriasse ja kohtumise president Assadiga? Juhin tähelepanu, et Läti välisminister ja president on mõistnud oma avaldusega hukka Tatjana Ždanoka osalemise sellelsamal visiidil. Nad mõlemad leidsid, et see visiit murendab Euroopa Liidu ühtsust.

13:34 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh, hea küsija! Teil on selles mõttes õigus, et ma olen tõesti andnud sellele küsimusele täna siin mõni minut tagasi vastuse, vastates kolmandale küsimusele. Riigikogu liige Andres Herkel küsis ka välispoliitika kohta ja tal oli samuti küsimus Süüria ja Yana Toomi kohta. Aga ma loomulikult vastan uuesti sellele küsimusele. Nii nagu ma ka Riigikogu liikmele Andres Herkelile vastasin, mitte mingisugust, ma ütleksin, sõprussuhet, mida püütakse praegu Süürias luua Assadi võimuga või tema partneritega, olgu nendeks siis Iraan või Venemaa, ei saa mitte mingil juhul heaks kiita ega tolereerida. Ma arvan, et Eesti ühelt poolt riigina, aga teiselt poolt ka Euroopa Liidu liikmena toetab kõiki poliitilisi ja diplomaatilisi pingutusi, mis aitavad lõpetada humanitaarkatastroofi, tagada humanitaarabi ning lõpetada sõjategevust.

13:36 Esimees Eiki Nestor
Jürgen Ligi, palun!

13:36 Jürgen Ligi
Aitäh! Austatud peaminister! Mina oma välispoliitilise tegevuse ajal pidasin vajalikuks – ma ka veendusin selle vajalikkuses –, et Eesti seisukohad oleksid argumenteeritult teravamad, kui need olid olnud seni. Uus valitsus, kes on lubanud kurssi mitte muuta, on jätnud kehtima oma lepingu Ühtse Venemaaga ega ole erinevalt Lätist hukka mõistnud Euroopa Parlamendi liikme visiiti Süüriasse. 9. detsembril, Balti ministrite avalduse koostamise ajal asus valitsus positsioonile, et sõnastus peab olema Venemaa suhtes pehmem. Kas teil ei ole väikest ebamugavustunnet? Miks te seda teete? Miks on Eesti nüüd liitunud riikidega, kes pehmendavad seisukohavõtte, kuigi need on alati olnud Venemaa suhtes liiga pehmed, alati on olnud raske leida Euroopas konsensust, et anda õiglast ja selget hinnangut ...

13:37 Esimees Eiki Nestor
Aitäh!

13:37 Peaminister Jüri Ratas
Nii. Aitäh teile, austatud küsija! Te ütlesite, et me oleme öelnud või teile tundub, et me oleme öelnud, et me ei muuda välispoliitilist kurssi. Jah, me oleme öelnud, et pigem tuleb välispoliitilist tegevust

tugevdada. Nii et igal juhul on muutus positiivses suunas, skaalal ülespoole. Mis see tähendab? Eks see ühelt poolt tähenda alati finantsvahendite lisamist, näiteks meie välisteenistusele. Uus valitsus on julgenud öelda, et Eesti Vabariigi välisteenistust tuleb tugevdada ja näha ette ka lisafinantsvahendeid. Seda me teeme. Kolm erakonda on minu meelest tugevas üksmeeles leppinud ka kokku, et me peame lisaks 2%-le SKT-st ja liitlaste vastuvõtmise kuludele panema juurde ka kaitseinvesteeringute toetust. Siin on ühtne seisukoht, et investeeringud kaitsepoliitikasse järgmisel, ülejärgmisel ja 2020. aastal kindlasti suurenevad. Muutus on ikkagi pigem selles suunas – mitte pigem, vaid kindlasti selles suunas –, et meie välisteenistust ja kaitsepoliitikat tugevdada. Te küsisite 9. detsembril toimunud Balti peaministrite kohtumise kohta, te viitasite sellele. Mul saab varsti aeg kahjuks otsa, aga ma paar sõna ütlen. Vastupidi, seda avaldust või ühisdeklaratsiooni, mille eestvedaja oli Välisministeerium, arutati enne allakirjutamist nädalaid, kui mitte kuid. Minu palve oli tuua see valitsuskabineti nõupidamisele ja seal seda sõnastust tugevdati, mitte ei pehmendatud.

13:39 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

6. 13:39 Lasteaiaõpetajate palk

13:39 Esimees Eiki Nestor
Järgmise küsimuse esitab Krista Aru haridus- ja teadusminister Mailis Repsile. Palun!

13:39 Krista Aru
Aitäh, härra juhataja! Austatud proua minister! Meie lasteaiaõpetajad teevad väga suurepärast tööd. Samas teame, et nende palk on kohati naeruväärselt väike ja piirkonniti on need palgad väga erinevad. Selle aasta riigieelarves on mõned miljonid eurod ette nähtud haridusministeeriumile jaotamiseks. Rahandusminister ei osanud meile kuidagi selgitada, millise algoritmi või printsiibi järgi neid miljoneid jagama hakatakse. Mida te tahate selle rahaga teha? Kuidas seda jagatakse, see on põhiküsimus.

13:40 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps
Aitäh, hea küsija! Tõepoolest, väga õigustatud teemakäsitlus. Ka meie Haridus- ja Teadusministeeriumis alles püüame kokku leppida, millist määruse eelnõu või võib-olla lausa seaduseelnõu pakkuda välja kas Riigikogule või asjaomastele. Ka eile oli meil mitmetunnine arutelu selle üle, milline see pakkumine olla võiks. Versioonid võivad kindlasti veel muutuda, sest me küsime kohalike omavalitsuste esindajate, lasteaiaõpetajate ja lasteaedade juhatajate, samuti alaliitude esimeeste ja liitude arvamust. Ma mõne sekundi jooksul sellele viitan. Alla 53% riigi keskmisest palgast ehk põhimõtteliselt alla 53% juba 1. jaanuarist kehtestatud õpetajapalgast makstakse väga paljudes omavalitsustes, kui protsentidest rääkida. Kui vaadata, siis üle 70% sellest palgast makstakse valdavas osas omavalitsustes. Omal ajal me olime arvamusel, et see vahe võib olla paarkümmend protsenti, aga kahjuks on lõhe palju suurem. Millised on ettepanekud? Esiteks, leppida kohalike omavalitsustega kokku, et kui nad 1. septembrist – on ju kokku lepitud, et see peaks algama 1. septembrist – kehtestaksid alammäära, mis on vähemalt 70–80% õpetaja palga alammäärast, siis on võimalik maksta neile koefitsiendi alusel toetust, tulenevalt sellest, milline on kohaliku omavalitsuse finantsvõimekus. Niimoodi läheks see edasi ning 2020. aasta alguseks jõuaksime 100%-ni. Kui palju kohalikud omavalitsused sellega kaasa tulevad, seda me näeme.

13:42 Esimees Eiki Nestor
Aitäh! Krista Aru, palun, täpsustav küsimus!

13:42 Krista Aru
Aitäh, härra juhataja! Austatud minister! Lasteaednike liit pöördus eelmisel kevadel kultuurikomisjoni poole ettepanekuga, et riik võiks kehtestada lasteaiaõpetajatele üleriigilise palga alammäära, mis oleks võrdsustatud põhikooli- ja gümnaasiumiõpetajate palga alammääraga. Kuidas te sellesse ettepanekusse suhtute ja kas te kavatsete siin mingeid samme astuda?

13:43 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps
Aitäh, hea küsija! Ma endiselt arvan isiklikult ja ka ministrina, et see oleks minu esimene valik. Võimalused sõltuvad ka koostööst hetkel minu vasakul käel istuva justiitsministri ja Justiitsministeeriumiga. Meil on vaja kokku leppida, et kui me anname kohalikele omavalitsustele juurde raha, mis ulatuses me saame siis teha neile ettekirjutusi või vähemalt kokkuleppelisi ettekirjutusi. See tähendab, et me kehtestaksime seaduses kohustuse kehtestada alammäärad. Me ei saaks anda ette riiklikke alammäärasid, aga haridusministeeriumi juristid arvavad, et Riigikogus võiks olla arutlusel, kas kehtestada kohustus kehtestada alammäärad. Kui anname juurde ka raha, siis on lootus, et kohalike omavalitsuste esindajad tuleksid sellise lähenemisega kaasa. Loomulikult, see kaasneb esimese ja kõige olulisema küsimusega, mida me oleme ka kultuurikomisjonis ju aastaid arutanud. Kui me vaatame oma eelistusi, siis mulle meeldiks, kui hariduses sellisest sihtrahast lahti lastaks ja antaks kohalikele omavalitsustele suuremas koguses raha alla – vabandust, et ma nii ütlen, et alla –, st kohalike omavalitsuste tasandile. Sealhulgas oleksid tugiteenused, mida me kindlasti siin edaspidi arutame, lasteaiaõpetajate palk, koolitoit, vihikud, täienduskoolitus, aga ka palgad põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse järgi. Sinna juurde tuleksid mitmed kokkuleppelised kohustused. Siis oleks meil võimalik näha, et ka kohalik omavalitsus saab midagi reaalselt otsustada. Haridusraha on arvestatav osa kogu kohaliku omavalitsuse eelarvest.

13:45 Esimees Eiki Nestor
Martin Helme, palun, täpsustav küsimus!

13:45 Martin Helme
Aitäh, härra spiiker! Lugupeetud proua minister! Meie küsimus rollimängude kohta on kaheteistkümnes ja selleni me kindlasti ei jõua, nii et ma proovin seda teemat käsitleda niimoodi, et ma ei lähe praeguse teema raamidest välja. Eestis arvatakse, et hariduspoliitika on see, kui me räägime lõputult palkadest. Tegelikult tähendab hariduspoliitika ikka seda, mis on selle hariduse sisu, mida meie koolides ja teistes lasteasutustes antakse. Nüüd on avalikkus teada saanud, et on plaan hakata tegelema vasakradikaalse multikulti indoktrineerimisega Eesti koolides, selleks et populariseerida immigratsiooni. Ma küsin siis nii: kas sellisele tegevusele on teie arvates Eesti valijad mandaadi andnud? Teiseks, kas selline tegevus on õpetajate palga sisse arvestatud või tuleb selle eest eraldi maksta?

13:46 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps
Ma saan aru, et põhimõtteliselt oleks Eiki Nestoril võimalik öelda, et see küsimus ei vasta praegusele teemale. Aga kuna see teema on nii valuliselt üles tõusnud, siis ma pean õigeks siiski vastata, kui te lubate. See teemakäsitlus, mis on jaanuaris olnud väga teravalt üleval, eriti sotsiaalmeedia vahendusel, näitab selgelt, et kümmekond aastat tagasi siinsamas Riigikogus tehtud otsus jätta igasugune õppevara (töövihikud, õpetajate töömaterjalid ja ka õpikud, mida meie noored inimesed koolis kasutavad, nii eestikeelsetes kui ka teiskeelsetes koolides) puhtalt turumajanduse hallata, on toonud kaasa selle, et seda valdkonda haridusministeeriumis mitte kuidagi tegelikult ei kontrollita. Praegu vastutavad selle asja eest väljaandjad, kes ütlevad, et kõik vastab õppekavale. Meil on selle terava teematõstatusega seotud mittetulundusühinguid, mitmeid inimõigusorganisatsioone ja rahvusvahelisi organisatsioone. Selline multikultuurne lähenemine, millele te viitasite, on pärit näiteks ka Euroopa Nõukogust ja ÜRO pagulasorganisatsioonidest. Need materjalid on eesti keelde tõlgitud. Need on kõik olemas ühe õppevahendina. Eri õppematerjalidest võib leida, ütleme, vastuolulisi lauseid. Aga ma usun, et me tuleme kultuurikomisjoni lähiajal küsimusega, kas me peaksime uuesti looma reaalse ülevaate, millised meie õppevahendid on ja kui õppevahend väidetavalt vastab õppekavale, kas see peaks siis olema kas ainekomisjonis või ministeeriumi juures olevas nõustamiskomisjonis läbi vaadatud. See on tõsine küsimus.

13:48 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

7. 13:48 Vabariigi Presidendi otsevalimine

13:48 Esimees Eiki Nestor
Järgmine küsimus on peaminister Jüri Ratasele. Henn Põlluaas, palun!

13:48 Henn Põlluaas
Aitäh, hea eesistuja! Lugupeetud peaminister! Küsitluse põhjal võib öelda, et enamik inimesi soovib presidendi otsevalimist. Keskerakond on 13 korda esitanud Riigikogule sellekohase eelnõu, viimased korrad koos EKRE-ga. Nüüd võttis Keskerakond eelnõult oma allkirjad tagasi ja see langes menetlusest välja. Mind paneb hämmastama, millise kergusega on Keskerakond võimule saades oma seisukohti vahetanud. Meenutagem haldusreformi, kahe tooli seadust, aktsiisitõuse, kobarseadust, Rail Balticut jne. Nüüd keerati Eesti Vabariigi 100 aasta juubeli eel selg ühiskonna demokratiseerimisele presidendi valimise küsimuses. Kas te võite meile peaministrina kinnitada, et Keskerakond ja ka IRL ei ole marionetid sotside diktaadi all toimivas ja vasakliberaalset ideoloogiat ellu viivas valitsuses? Paistab küll kangesti, et on.

13:49 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh, hea küsija! Ma kõigepealt arvan, et tuleb tunnustada kas teid või teid ja teie häid abimehi nii huvitava ja humoorika küsimuse koostamise eest, aga ma püüan vastata. Teile endise omavalitsusjuhina on see haldusreformi teema südamelähedane. Mõtleme ajale mõni aasta tagasi. Kui teie kui linnapea uksele oleks koputanud näiteks Vabariigi Valitsuse esindaja, olgu siis peaminister või minister, ja oleks öelnud, et valitsuses on selline plaan, et soovitakse aidata kohalikke omavalitsusi õpetajatele palga maksmisel, soovitakse taastada kohalike omavalitsuste tulubaas, eraldades neile üksikisiku tulumaksu protsenti endises suuruses, on selline plaan, et kohalikud omavalitsused võiksid ise hakata korraldama ühistransporti oma maakonna piires, ja luuakse ka võimalused, et seda saaks teha tasuta, soovitakse suurendada koolilõunatoetust 0,78 eurosendist 1 euroni ning tõsta õpetajate palka, siis, härra linnapea, mis te oleksite sellest arvanud? Ma julgen arvata, et enamik omavalitsusjuhte oleksid öelnud, et see on hea plaan ja nad seda loomulikult toetavad. See on see, mida kolm erakonda, üheks neist on Keskerakond, nüüd valitsuses teevad.
Nüüd presidendi otsevalimisest. Ei, me ei ole loomulikult sellest ideest loobunud. See on Keskerakonna seisukoht ka edaspidi. Me arvame, et presidendi valimise süsteemi tuleb kindlasti muuta, seda näitasid ka viimased presidendivalimised.

13:51 Esimees Eiki Nestor
Henn Põlluaas, täpsustav küsimus, palun!

13:51 Henn Põlluaas
Aitäh! Ma saan loomulikult aru, et te ei taha vastata küsimusele, kas Keskerakond ja IRL on marionetid sotside vasakpoolses valitsuses. Aga ma tulen tagasi presidendi valimise korra juurde. Ma ei saanud ikkagi aru, kas Keskerakond jääb oma seisukoha juurde, et õigus presidenti valida tuleks anda rahvale. Milline on see eelnõu, mida valitsus praegu välja töötab? Ma mäletan väga hästi, kuidas Keskerakonna peaminister lubas, et arvestatakse ka opositsiooni arvamuse ja heade ettepanekutega. Mis siis saab presidendi valimise uuest korrast?

13:52 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh, hea küsija! Ma palun vabandust, et ma esimeses vastuses ei suutnud öelda, kelle valitsuses IRL ja Keskerakond on. Lühidalt vastates arvan, et need kolm erakonda on kõik Eesti valitsuses. Kõik on selles valitsuses, kus kõrgeimat võimu kannavad Eesti inimesed, kannab Eesti rahvas – nii meie põhiseaduse kohaselt kui ka igapäevases elus.
Nüüd presidendi otsevalimisest. Vabariigi Valitsus on oma tegevusprogrammi välja töötanud ja vastu võtnud. Valitsusliidu aluspõhimõtete üheks punktiks on see, et välja tuleb tulla muudatustega presidendi valimise korras. See kohustus on Justiitsministeeriumil ja nende muudatustega tuleb välja tulla selle aasta esimestel kuudel. Kui te küsite, kas Keskerakond on oma seisukohtadest taganenud, siis ma vastan, et me kindlasti ei ole neist taganenud. Vastupidi, me arvame, et kõige õigem on, kui Eesti Vabariigi presidenti valib Eesti rahvas. Aga me peame aru saama, et selleks, et see nii läheks, on vaja ka siin saalis jõuda konsensusele ja on vaja saada sellele heakskiit Vabariigi Valitsuse tasandil. Erakonna

seisukohast rääkides, kui ma tohin seda siin väljendada, sest seda te ka küsisite, ütlen, et me kindlasti ei ole mitte ühegi grammi võrra taganenud mõttest, et Eesti Vabariigi presidenti tulevikus võib valida ja peab valima Eesti inimene, rahvas.

13:54 Esimees Eiki Nestor
Kalle Palling, täpsustav küsimus, palun!

13:54 Kalle Palling
Aitäh! Austatud peaminister, hea Jüri! Mul on samuti hea meel küsida taganemise kohta. Küsin seda sellepärast, et Urmas Reinsalu, kes istub teie ja Keskerakonna aseesimehe Mailis Repsi vahel, on öelnud, et Keskerakond on otsustanud taganeda lepingust Ühtse Venemaaga või vähemasti sellest kaugeneda. Küsingi, mis on juhtunud pärast kahte olulist kuupäeva. Nimelt, mis on juhtunud pärast 20. oktoobrit 2015, kui Urmas Reinsalu ütles, et leping Ühtse Venemaaga on eestimeelsuse põhimõtteline punane joon? Ja mis on juhtunud pärast eelmise aasta 8. detsembrit, kui Mailis Reps ütles saates "Kahekõne", et Keskerakond ei julgenud loobuda lepingust Ühtse Venemaaga? Minu arust oleks lihtsalt julge samm öelda ja tunnistada, et te ei julgenud sellest lepingust loobuda. Võib-olla soovitate ka Urmas Reinsalule, et kui julged teha, siis julge ka tunnistada. Kui sa müüsid maha eestimeelsuse punase joone, selle nimel, et valitsusse saada ja reitingut tõsta, siis tunnista seda!

13:55 Esimees Eiki Nestor
Aitäh!

13:55 Peaminister Jüri Ratas
Aitäh, austatud Kalle Palling, hea Kalle! Kõigepealt, pärast neid kuupäevi on ju väga palju juhtunud meie kõigi isiklikus elus ja ka Vabariigi Valitsuse elus, koalitsioon on muutunud jne. Aga hea küll, see ei olnud küsimus. Minu meelest vastas Urmas Reinsalu väga selgelt, et IRL ja tema isiklikult kuuluvad valitsusse, mis on eestimeelne ja mis seisab selle eest, et meie kultuur, meie keel, meie rahvas, meie riik ja meie iseseisvus püsiksid, säiliksid ja oleksid jätkusuutlikud. Sellisesse valitsusse soovivad kuuluda nii sotsiaaldemokraadid kui ka Keskerakond. Ma usun, et me ei erine selle poolest ühestki erakonnast siin Riigikogu saalis. See on muidugi väga suur väärtus ja see on olnud Eesti elanike tark otsus valimistest valimistesse, kui nad on erakondadele mandaati andnud. Ma olen ju mitu korda selle protokolli kohta oma arvamuse öelnud ja ma usun, et IRL-i esindaja Urmas Reinsalu mõtles sedasama. Jah, ma tunnistan siin uuesti, et see protokoll on hetkel külmutatud, see ei tööta, see on laualt maas. Neid iseloomustavaid sõnu võib palju ritta panna. Ma arvan, et küsimus on selles, kas te tegelikult usute seda, mis ma ütlen, või ei usu. Kuna me oleme nii kaua koos töötanud siin selles auväärt Riigikogu hoones ja seadusandlikus kogus, siis ma väga loodan, et te võtate minu sõnu tõsiselt ja usute mind.

13:57 Esimees Eiki Nestor
Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

8. 13:57 Valitsusliidu eelarvepoliitika

13:57 Esimees Eiki Nestor
Vähem kui kolm minutit on jäänud. Aivar Sõerdi küsimus peaminister Jüri Ratasele. Palun!

13:57 Aivar Sõerd
Aitäh, austatud esimees! Austatud peaminister! Esmaspäeval tegi Rahandusministeerium teatavaks eelmise aasta maksutulude laekumise andmed. Maksutulusid kergitab kiire palgakasv, suur hõive, vähene töötus ja suur sisetarbimine. Ehk siis maksutulude laekumine on vaatamata nõrgale majanduskasvule erakordselt hea. Kas sellises olukorras on ikka õige aeg hakata eelarve baasseadust muutma, et oleks võimalik riigieelarve defitsiiti lasta ja taganeda kehtivas seaduses sätestatud tasakaalureeglist? Maksutulude erakordselt hea laekumise korral on ilmselgelt vastutustundetu kulutada rohkem, kui on riigile jõukohane. Kust tuleb teie kindlus, et head ajad kestavad igavesti,

maailma majanduses ei tule tagasilööke ja tulevikus ei teki olukordi, kus riik on sunnitud laenu võtma, selleks et varem võetud võlga tagasi maksta ja iga aastaga kasvavaid kohustusi täita?

13:58 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, hea küsija! Te ütlesite, et eelmise aasta mitmel kuul – ma sain nii teie küsimusest aru – oli nõrk majanduskasv. Eks see oligi üks põhjustest, miks tuli muuta ka majandus- ja ettevõtluspoliitikat riigi tasandil. Ma luban, et ametisolev valitsus teeb kõik, et ettevõtluskeskkonda parandada ja nii meie majanduskasvu stimuleerida. Me saame mõlemad ju aru, et Eesti on avatud majandusega riik ja väga palju loeb ka see, kuidas läheb meie partneritel ja lähinaabritel.
Nüüd sellest tasakaalureeglist. Ma saan aru, et infotund küll kohe lõpeb, aga ma õiendan kaks asja ära. Praeguses valitsuses ei ole olnud mõtet, isegi siin lauanurgal ei ole olnud seda mõtet, et kui võtta laenu, siis neid laenusente, rääkimata -eurodest, võiks kulutada jooksvateks kuludeks. Ei, seda põhimõtet ei ole. Kui laenu võtta, siis ainult selleks, et investeerida ettevõtlus- ja majanduskliima parandamisse. Tasakaalureegel on väga selgelt kokku lepitud aluspõhimõte. On välja öeldud, et Eesti hoiab riigieelarve keskmisena struktuurses tasakaalus. Sellest kindlasti mingit kõrvalekaldumist ei tule.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Aitäh, peaminister Jüri Ratas! Aitäh, justiitsminister Urmas Reinsalu! Aitäh, haridusminister Mailis Reps! Infotund on lõppenud.